

III

(Euroopa Liidu lepingu kohaselt vastu võetud aktid)

EUROOPA LIIDU LEPINGU V JAOTISE KOHASOLT VASTU VÕETUD AKTID

NÕUKOGU ÜHISMEEDE 2008/851/ÜVJP,

10. november 2008,

mis käsitleb Euroopa Liidu sõjalist operatsiooni Somaalia ranniku lähedal aset leidvate piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste tõkestamiseks, ennetamiseks ja ohjamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

õigusega kõiki vahendeid piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste mahasurumiseks merel.

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 14, artikli 25 kolmandat lõiku ja artikli 28 lõiget 3,

ning arvestades järgmist:

(1) Oma 15. mail 2008. aastal vastu võetud resolutsioonis 1814 (2008) palub ÜRO Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu“) võtta riikidel ja piirkondlikel organisatsioonidel tihedas koostöös meetmeid olukorra kohta Somaalias, et kaitsta laevu, kes osalevad Somaaliale ettenähtud humanitaarabi transpordis ja kättetoimetamises ning ÜRO poolt volitatud tegevustes.

(2) Julgeolekunõukogu teatas 2. juunil 2008 vastu võetud resolutsioonis 1816 (2008) olukorra kohta Somaalias, et ta on mures ohu pärast, mida laevade vastu suunatud piraatlusjuhtumid ja relvastatud röövimised kujutavad humanitaarabi toimetamisele Somaaliasse, kaubanduslike mereteede turvalisusele ja rahvusvahelisele laevandusele. Julgeolekunõukogu julgustas eelkõige riike, kes on huvitatud Somaalia ranniku lähedaste kaubanduslike mereteede kasutamisest, suurendama ja koordineerima oma jõupingutusi piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste ärahoidmisel merel koostöös Somaalia föderaalse üleminekuvalitsusega. Julgeolekunõukogu andis kuueks kuuks alates resolutsiooni vastuvõtmisest kuupäevast föderaalne üleminekuvalitsusega koostööd tegevatele riikidele, kelle nimed föderaalne üleminekuvalitsus on teatanud varem ÜRO peasekretärile, loa siseneda Somaalia territoriaalvesse ning kasutada kooskõlas asjakohase rahvusvahelise

(3) Julgeolekunõukogu teatas 7. oktoobril 2008 vastu võetud resolutsioonis 1838 (2008) olukorra kohta Somaalias, et nõustub Euroopa Liidu (EL) võimaliku sõjalise mereoperatsiooni ning muude rahvusvaheliste ja siseriiklike algatustega, mis on mõeldud resolutsioonide 1814 (2008) ja 1816 (2008) rakendamiseks, ning kutsus tungivalt neid riike, kellel on selleks vajalikud vahendid, tegema koostööd föderaalne üleminekuvalitsusega võitluses piraatlusjuhtumite ja merel toimuvate relvastatud rünnakute vastu vastavalt resolutsiooni 1816 (2008) sätetele. Samuti kutsus julgeolekunõukogu tungivalt kõiki riike ja piirkondlikke organisatsioone jätkama vastavalt resolutsiooni 1814 (2008) sätetele maailma toiduabi programmi merekonvoide kaitsmist, sest see on eriti oluline humanitaarabi Somaalia elanikkonnani jõudmise tagamisel.

(4) Nõukogu väljendas oma 26. mai 2008. aasta järeldustes muret piraatlike rünnakute hoogustumise pärast Somaalia ranniku lähedal, sest need avaldavad kahjustavat mõju humanitaartegevusele ja rahvusvahelisele mereliiklusele selles piirkonnas ning soodustavad ÜRO relvaembargo jätkuvat rikkumist. Nõukogu avaldas ka tunnustust mitme ELi liikmesriigi järjestikusele algatusele pakkuda kaitset maailma toiduabi programmi laevadele. Nõukogu rõhutas, et vajalik on rahvusvahelise üldsuse laiem osalemine laevade sellisel eskortimisel, et tagada humanitaarabi kättetoimetamine Somaalia elanikkonnale.

(5) Nõukogu kiitis 5. augustil 2008 heaks kriisiohjamise kontseptsiooni ELi meetme jaoks, millega aidatakse kaasa julgeolekunõukogu resolutsiooni 1816 (2008) rakendamisele ning rahvusvahelise rahu ja turvalisuse taastamisele piirkonnas.

- (6) Nõukogu kinnitas 15. septembril 2008 taas oma sügavat muret Somaalia ranniku lähedal aset leidvate piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste pärast, mõistes eelkõige hukka nende hoogustumise viimasel ajal. Seoses ELi panusega julgeolekunõukogu resolutsiooni 1816 (2008) (mis käsitleb võitlust Somaalia rannikul aset leidva piraatlusega) rakendamisse ja Somaaliasse suunduvate maailma toiduabi programmi laevade kaitsmise resolutsioonide 1814 (2008) ja 1816 (2008) alusel on nõukogu otsustanud luua lähapäeval Brüsselis koordineerimisüksuse, mille ülesandeks on toetada mõnede liikmesriikide poolt Somaalia ranniku lähedal läbiviidavat jälgimis- ja kaitsetegevust. Samal päeval kiitis nõukogu heaks ühelt poolt selle sõjalise koordinatsioonimeetme rakendusplaani (EU NAVCO) ja teiselt poolt võimaliku ELi sõjalise mereoperatsiooni sõjalis-strateegilise tegevusvariandi, mille jaoks liikmesriigid, kes soovivad teha koostööd föderaalse üleminekuvalitsusega resolutsiooni 1816 (2008) sätete kohaldamisel, teevad oma sõjalised vahendid kättesaadavaks piraatlusjuhtumite ning relvastatud röövimiste tõkestamiseks, ennetamiseks ja ohjamiseks Somaalia ranniku lähedal.
- (7) Nõukogu võttis 19. septembril 2008 vastu ühismeetme 2008/749/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu sõjalist koordinatsioonimeedet julgeolekunõukogu resolutsiooni 1816 (2008) toetuseks (EU NAVCO).⁽¹⁾
- (8) Sõjalise operatsiooni Atalanta alustamisel täidetakse koordineerivale staabiüksusele määratud ülesanded käesoleva ühismeetme raames. Seetõttu tuleb koordineeritav staabiüksus sulgeda.
- (9) Poliitika- ja julgeolekukomitee teostab ELi sõjalise operatsiooni üle poliitilist kontrolli, et panustada Somaalia ranniku lähedal piraatlusjuhtumite tõkestamisse, teostab strateegilist juhtimist ning teeb asjakohased otsused kooskõlas ELi lepingu artikli 25 kolmanda lõiguga.
- (10) ELi lepingu artikli 28 lõike 3 kohaselt peaksid liikmesriigid katma käesolevast ühismeetmest tulenevad sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega tegevuskulud vastavalt nõukogu 14. mai 2007. aasta otsusele 2007/384/ÜVJP, millega luuakse mehhanism Euroopa Liidu sõjalise või kaitsetähtsusega operatsioonide ühiste kulude rahastamise haldamiseks (Athena)⁽²⁾ (edaspidi „Athena“).
- (11) ELi lepingu artikli 14 lõike 1 kohaselt tuleb ühismeetmete raames kindlaks määrata liidule kättesaadavaks tehtavad vahendid. ELi sõjalise operatsiooni ühiste kulude lähtesumma 12 kuu kohta on hetkel täpsem olemasolev

eelarve eelnõu ning see ei mõjuta lõplikke summasid, mis sisalduvad eelarves, mille peab heaks kiitma kooskõlas Athenat käsitlevas otsuses sätestatud eeskirjadega.

- (12) EL tegi föderaalset üleminekuvalitsusele 30. oktoobri 2008 kirjaga vastavalt resolutsiooni 1816 (2008) punktile 7 pakkumise, mis sisaldab ettepanekuid, mis käsitlevad muude riikide kui Somaalia jurisdiktsiooni teostamist Somaalia rannikuvetes kinni peetud isikute suhtes, kes on toimepannud piraatlusjuhtumi või relvastatud röövi või keda kahtlustatakse nendes tegudes.
- (13) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolliga 6 ei võta Taani osa Euroopa Liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuste ja meetmete väljatöötamisest ning rakendamisest. Taani ei osale käesoleva meetme rakendamises ja seetõttu ka operatsiooni rahastamises,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA ÜHISMEETME:

Artikkel 1

Missioon

1. Euroopa Liit (EL) viib julgeolekunõukogu resolutsioonide 1814 (2008), 1816 (2008) ja 1838 (2008) toetuseks läbi sõjalise operatsiooni (edaspidi nimetatud „Atalanta“), täites Montego Bays 10. detsembril 1982 allakirjutatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (edaspidi nimetatud „ÜRO mereõiguse konventsioon“) artiklis 100 ja järgnevates artiklites piraatluse puhul lubatud tegevuse nõudeid ning eelkõige kolmandate riikide ees võetud kohustusi, et aidata kaasa:

— Somaalia ümberasustatud elanikele toiduabi toimetavate maailma toiduabi programmi laevade kaitsmisele kooskõlas julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1814 (2008);

— Somaalia ranniku lähedal liikuvate rünnaku vastu kaitsetute laevade kaitsele ja samas aset leidvate piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste tõkestamisele, ennetamisele ja ohjamisele kooskõlas julgeolekunõukogu resolutsioonis 1816 (2008) sätestatud volitustega.

2. Lähetatud relvajõud tegutsevad kuni 500 meremiili kaugusel Somaalia ja naaberriikide rannikust kooskõlas ELi mereoperatsiooni poliitilise eesmärgiga, nagu see on nõukogu poolt kindlaks määratud 5. augustil 2008 heakskiidetud kriisohjamise kontseptsiooniga.

⁽¹⁾ ELT L 252, 20.9.2008, lk 39.

⁽²⁾ ELT L 152, 13.6.2007, lk 14.

Artikkel 2**Mandaat**

Vastavalt kohaldatavale rahvusvahelisele õigusele, eelkõige ÜRO mereõiguse konventsioonile, ning julgeolekunõukogu resolutsioonidele 1814 (2008), 1816 (2008) ja 1838 (2008) kehtestatud tingimustele ning oma võimete piires Atalanta:

- a) pakub kaitset maailma toiduabi programmi laevadele, eelkõige Somaalia territoriaalvetes, paigutades sealhulgas asjaomaste laevade pardale Atalanta relvastatud üksusi;
- b) pakub igal üksikul juhul eskorti kaubalaevadele, mis sõidavad tema järelevalve alla kuuluvatel aladel;
- c) teostab järelevalvet Somaalia ranniku lähedaste alade, sealhulgas Somaalia territoriaalvete üle, kus merel toimuv tegevus ja eriti meretransport on ohustatud;
- d) võtab vajalikud meetmed, sealhulgas jõu kasutamine, et takistada ja ennetada piraatlusjuhtumeid või relvastatud röövimisi, mida tema valvatavatel aladel võidakse toime panna, või osaleda nende lõpetamises;
- e) võttes arvesse pädevatele riikidele nende kohtuvõimu võimalikuks teostamiseks artiklis 12 ettenähtud tingimusi, võib oma valvataval alal vahistada, pidada kinni ja üle anda isikuid, kes on toime pannud piraatlusjuhtumi või relvastatud röövimise või keda selles kahtlustatakse, ning võtta oma kontrolli alla piraatlusjuhtumise või relvastatud röövimise osalenud laevu või piraatlusjuhtumi või relvastatud röövimise käigus kaaperdatud mereröövlite valduses olevaid laevu ning samuti kõiki nimetatud laevade pardal olevaid vahendeid;
- f) loob kontaktid piirkonnas tegutsevate organisatsioonide ja üksustega ning samuti seal tegutsevate riikidega, eelkõige operatsiooni „Kestev vabadus” raames mereväega „Combined Task Force 150”, et võidelda Somaalia ranniku lähedal aset leidvate piraatlusjuhtumite ja relvastatud röövimiste vastu;

Artikkel 3**ELi operatsiooni ülema nimetamine**

Käesolevaga nimetatakse ELi operatsiooni ülemaks viitseedmiral Phillip Jones.

Artikkel 4**ELi operatsiooni peakorteri määramine**

ELi operatsiooni peakorter asub Northwoodis, Ühendkuningriigis.

Artikkel 5**Operatsiooni planeerimine ja käivitamine**

Nõukogu võtab vastu otsuse ELi sõjalise operatsiooni käivitamise kohta pärast operatsiooni plaani ja tegevuseeskirjade heakskiitmist, võttes arvesse föderaalset üleminekuvalitsuse poolt

ÜRO peasekretäri edastatud teadet koostööpakkumise kohta, mille EL tegi julgeolekunõukogu resolutsiooni 1816 (2008) punkti 7 kohaldamiseks.

Artikkel 6**Poliitiline kontroll ja strateegiline juhtimine**

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee teostab nõukogu vastutusel ELi sõjalise operatsiooni poliitilist kontrolli ja strateegilist juhtimist. Nõukogu volitab käesolevaga poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema asjakohaseid otsuseid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikliga 25. Kõnealune volitus hõlmab õigust teha muudatusi planeerimisdokumentidesse, sealhulgas operatsiooni plaani, käsuliini ja tegevuseeskirjadesse. Kõnealune volitus hõlmab samuti õigust teha otsuseid ELi operatsiooni ülema ja/või ELi relvajõudude juhataja nimetamise kohta. Otsustusõigus ELi sõjalise operatsiooni eemärkide ja lõpetamise üle jääb nõukogule, keda abistab peasekretär/kõrge esindaja.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab nõukogule korrapäraselt aru.

3. Poliitika- ja julgeolekukomitee saab ELi sõjalise komitee esimehelt korrapäraselt aruandeid ELi sõjalise operatsiooni läbiviimise kohta. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib vajaduse korral kutsuda ELi operatsiooni ülema ja/või ELi relvajõudude juhataja oma koosolekutele.

Artikkel 7**Sõjaline juhtimine**

1. ELi sõjaline komitee tagab ELi operatsiooni ülema vastutusel läbiviidava ELi sõjalise operatsiooni nõuetekohase täitmise.

2. ELi sõjaline komitee saab ELi operatsiooni ülemalt korrapäraselt aruandeid. ELi sõjaline komitee võib vajaduse korral kutsuda ELi operatsiooni ülema ja/või ELi relvajõudude juhataja oma koosolekutele.

3. ELi sõjalise komitee esimees on peamiseks kontaktisikuks ELi operatsiooni ülemale.

Artikkel 8**ELi tegevuse sidusus**

Eesistujariik, peasekretär/kõrge esindaja, ELi operatsiooni ülem ja ELi relvajõudude juhataja tagavad oma käesoleva ühismeetme rakendamisele suunatud tegevuse tiheda kooskõlastamise.

Artikkel 9**Suhted ÜRO, Somaalia, naaberriikide ja teiste asjaosalistega**

1. Peasekretär/kõrge esindaja on eesistujariigiga tihedat koostööd tehes peamiseks kontaktisikuks suhetes ÜRO, selle eri ametite, Somaalia ametivõimude ja naaberriikide ametivõimudega ning teiste asjaomaste osalejatega. Suhetes Aafrika Liiduga abistab peasekretäri/kõrget esindajat ELi esindaja Aafrika Liidu juures, tihedas koostöös eesistujariigiga.

2. Operatiivtasandil on ELi operatsiooni ülem kontaktisikuks eelkõige suhetes laevaomanike organisatsioonidega ning samuti ÜRO peasekretariaadi asjaomaste osakondade, Rahvusvahelisele Mereorganisatsiooni ja maailma toiduabi programmiga.

Artikkel 10

Kolmandate riikide osalemine

1. Ilma et see piiraks ELi sõltumatust otsuste tegemisel ja ühtset institutsioonilist raamistikku ning kooskõlas Euroopa Ülemkogu asjakohaste suunistega, võib operatsioonis osalema kutsuda kolmandaid riike.

2. Nõukogu volitab käesolevaga poliitika- ja julgeolekukomiteed kutsuda kolmandaid riike osalema ning tegema ELi operatsiooni ülema ja ELi sõjalise komitee soovitusel asjakohaseid otsuseid pakutava osaluse vastuvõtmise kohta.

3. Kolmandate riikide osalemist käsitlev üksikasjalik kord kehtestatakse ELi lepingu artiklis 24 sätestatud menetluse kohaselt sõlmitavas kokkuleppes. Peasekretär/kõrge esindaja, kes abistab eesistujariiki, võib pidada eesistujariigi nimel läbirääkimisi lepingute üle. Kui EL ja kolmas riik on sõlminud kokkuleppe, millega kehtestatakse raamistik kõnealuse kolmanda riigi osalemise kohta ELi kriisiohjamisoperatsioonides, kehtivad sellise kokkuleppe sätted kõnealuse operatsiooni kontekstis.

4. ELi sõjalisse operatsiooni märkimisväärse sõjalise panuse andnud kolmandatel riikidel on operatsiooni igapäevase haldamise seisukohast samad õigused ja kohustused kui operatsioonis osalevatel liikmesriikidel.

5. Nõukogu volitab käesolevaga poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema asjakohaseid otsuseid panustajate komitee loomiseks, juhul kui kolmandad riigid peaksid andma märkimisväärse sõjalise panuse.

6. Operatsioonil osalevate kolmandate riikide poolt nende jurisdiktsioonilise pädevuse alusel vahistatud ja kinni peetud isikute kõnealusele riigile üleandmise tingimused määratakse kindlaks lõikes 3 nimetatud osalemist käsitlevate kokkulepete sõlmimisel või rakendamisel.

Artikkel 11

Euroopa Liidu vägede staatus

ELi vägede ja nende isikkoosseisu, kes:

- on paigutatud kolmandate riikide territooriumile,
- tegutsevad kolmandate riikide territoriaal- või sisevetes,

staatus, sealhulgas privileegid, immunitetid ja muud nende missiooni täitmiseks ja tõrgeteta toimimiseks vajalikud tagatised

lepitakse kokku ELi lepingu artiklis 24 sätestatud korras. Peasekretär/kõrge esindaja, kes abistab eesistujariiki, võib sellise kokkuleppe üle viimase nimel läbirääkimisi pidada.

Artikkel 12

Vahistatud ja kinni peetud isikute üleandmine jurisdiktsioonilise pädevuse teostamiseks

1. Somaalia poolt liikmesriikidele või kolmandatele riikidele antud loa alusel teostada oma jurisdiktsiooni ning lähtudes samal ajal ka ÜRO mereõiguse konventsiooni artiklist 105, antakse piraatlusjuhtumi või relvastatud röövimise toime pannud või toimepanemises kahtlustatavad Somaalia territoriaalvetes või avamerel kohtuvõimu teostamiseks vahistatud või kinni peetud isikud ning nende tegude toimepanemiseks kasutatud vahendid üle:

- selle operatsioonil osaleva liikmesriigi või kolmanda riigi pädevatele asutustele, kelle lipu all isikud kinni pidanud laev sõidab, või
- kui see riik ei saa või ei taha oma jurisdiktsiooni teostada, mõnele teisele liikmesriigile või kolmandale riigile, kes on avaldanud soovi teostada oma jurisdiktsiooni nende isikute ja vahendite suhtes.

2. Mitte ühtki lõikes 1 nimetatud isikut ei tohi anda üle mõnele kolmandale riigile, kui üleandmise tingimustes ei ole kolmanda riigiga vastavalt kohaldatavale rahvusvahelisele õigusele, eelkõige inimõigustealasele rahvusvahelisele õigusele kokku lepitud, et tagada eelkõige see, et kedagi ei mõistetaks surma, piinataks või koheldaks muul moel julmalt, ebainimlikult või alandavalt.

Artikkel 13

Suhted kaitstavate laevade lipuriikidega

Tingimused, mis reguleerivad Atalantasse kuuluvate üksuste viibimist kaubalaevade, eelkõige maailma toiduabi programmi kaubalaevade pardal ning samuti privileegid, immunitetid ning muud operatsiooni täitmiseks ja tõrgeteta toimimiseks vajalikud tagatised lepitakse kokku nende laevade lipuriigi pädevate asutustega.

Artikkel 14

Finantskord

1. ELi sõjalise operatsiooni ühiseid kulusid haldab Athena.
2. ELi sõjalise operatsiooni ühiste kulude lähtesumma on 8,3 miljonit eurot. Athena artikli 33 lõikes 3 viidatud lähtesumma protsendiks on 30 %.

*Artikkel 15***Teabe andmine ÜROle ja teistele kolmandatele osapooltele**

1. Peasekretär/kõrge esindaja on volitatud kooskõlas nõukogu julgeolekueeskirjadega ⁽¹⁾ andma ÜROle ja käesoleva ühismeetmega seotud kolmandatele osapooltele ELi salastatud teavet ja dokumente, mis on koostatud kõnealuse ELi sõjalise operatsiooni jaoks ning mille salastatuse tase vastab teabe saaja teadmisyajadusele.

2. Peasekretär/kõrge esindaja on volitatud andma ÜROle ja käesoleva ühismeetmega seotud kolmandatele osapooltele ELi mittesalastatud dokumente, mis käsitlevad nõukogu operatsiooniga seoses toimunud arutelusid ning mille puhul kehtib ametisladuse hoidmise kohustus tulenevalt nõukogu kodukorra ⁽²⁾ artikli 6 lõikest 1.

*Artikkel 16***Jõustumine ja lõpetamine**

1. Käesolev ühismeede jõustub selle vastuvõtmise päeval.
2. Ühismeede 2008/749/ÜVJP tunnistatakse kehtetuks selle sama ühismeetmega asutatud staabiüksuse tegevuse lõpetamise kuupäeval. Staabiüksuse tegevus lõpetatakse käesoleva ühismeetme artiklis 6 nimetatud operatsiooni käivitamise kuupäeval.
3. ELi sõjaline operatsioon lõppeb 12 kuu möödumisel operatsiooni algsest tegevusvalmidusest teatamisest, välja

arvatud kui julgeolekunõukogu resolutsioone 1814 (2008) ja 1816 (2008) pikendatakse.

4. Käesolev ühismeede tunnistatakse kehtetuks pärast ELi vägede positsioonidelt äratoomist vastavalt ELi sõjalise operatsiooni lõpetamise heakskiidetud kavale ja ilma, et sellega piirataks Athena asjakohaste sätete kohaldamist.

*Artikkel 17***Avaldamine**

1. Käesolev ühismeede avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Poliitika- ja julgeolekukomitee otsused ELi operatsiooni ülema ja/või ELi relvajõudude juhataja ametisse nimetamise kohta, samuti poliitika- ja julgeolekukomitee otsused kolmandate riikide panuste ning panustajate komitee moodustamise kohta, avaldatakse samuti *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 10. november 2008

Nõukogu nimel

eesistuja

B. KOUCHNER

⁽¹⁾ Nõukogu 19. märtsi 2001. aasta otsus 2001/264/EÜ, millega võetakse vastu nõukogu julgeolekueeskirjad (EÜT L 101, 11.4.2001, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 22. märtsi 2004. aasta otsus 2004/338/EÜ, Euratom, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT L 106, 15.4.2004, lk 22).